

Поліщук М. О.

здобувач вищої освіти 2 курсу
юридичного факультету,

Головіна О. В.

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ ЯК ЧИННИК СЬОГОДЕННЯ

Майже сто років тому, після трьох літ пристрастей Української Революції, В'ячеслав Липинський в еміграції розмірковував над суто теоретичним питанням: скільки часу треба Україні, аби зміцніти. Набути, як сказали б сьогодні, стабільності.

Тоді цей історик і філософ припустив, що треба десь років 50 поваритись у своєму спільному казані. Щоб відбулася зміна поколінь, і ті, хто народився та сформувався вже за умов незалежності, досягли соціальних вершин. Щоб межі та можливості цієї держави стали необхідною даністю

Але основною проблемою – що тоді, що зараз – лишалося, щоб цьому "казану" дали спокійно поваритися стільки часу. Цей тривалий хронологічний термін передбачає, зізнаємося, надто комфортні умови з історичного погляду. На 1920-ті роки, коли писав В.Липинський, мабуть жодна, навіть дуже давня європейська держава не могла похвалитись у своїй історії аж півстолітньою стабільністю, позбавленою зовнішніх загроз та внутрішніх конфліктів. Та й реалії 1920-х, що тривали в геополітичних наслідках Першої світової війни, не обіцяли стабільності. Більшість новоутворених чи відновлених держав балансували на межі миру та війни, агресії сильніших сусідів чи спроб власних "мініекспансій". Не мине й половини зазначеного Липинським терміну, і всю попередню міжнародну систему буде повалено, а кордони почнуть змінюватися з блискавичною швидкістю. Доведеться починати новий відлік від 1945-го, і здається, лише холодна війна принесла тривалу "стабільність" європейському континенту. Тоді трапилося сорок з чимось років відносної тиші...

Усі ці теоретичні та практичні розрахунки для нас актуальні з відомої святкової нагоди. Кожен черговий День Незалежності додає рік тій речовині, яка вариться в "українському казані". Причому, якщо брати останні 300 років, то в порівнянні з бездержавністю кожен рік вже є рекордом. Боріння 1917-1921 рр. відбувалися на межі виживання, і скільки б гучних актів тоді не проголошували, всі вони, попри історичне значення, лишалися папірцями.

Звісно, що ці уявлення ще не стали набутком широких мас – для них ще досі Українська Революція (окрім Грушевського на грошах) лишається

терра інкогніта. Тодішня нетривала незалежність не лишила за три покоління свого образу і досвіду. І 1991-го ситуацію дійсно не уявляли як відновлення. Оскільки до набору історичних стереотипів відчуття реальності тодішньої незалежності не втрапило. Багато в чому ця ситуація зберігається.

Хочеться запитати: так і мало статися чи це прорахунок "нинішньої незалежності"? І скільки ж треба часу для "справжньої", "відчутної" незалежності? І тут все впирається в час і в гуманітарну політику. Час в історії, на відміну від фізики, можна прискорювати та вповільнювати. Далеко не завжди ця маніпуляція залежить від волі людей. Усі ми знаємо вираз "час ущільнився". Так відбувається, коли подій стає надто багато і суб'єктивно ми за місяць відчуваємо, що наче рік минув. Ясно, що такі події мають бути емоційно значущими, інакше ми б їх просто не помічали. Як не прикро, такі емоційні події зазвичай є політичними кризами чи війнами, соціально-психологічними травмами.

У цьому сенсі драматичні події 2013-2014 рр. психологічно додали в наше відчуття поточної історії не рік, а кілька. Тому що великою ілюзією "першої доби новітньої незалежності" (так наші історики майбутнього назвуть період 1991-2013) була віра в можливість безконфліктності і того, що хтось дасть нам спокійно борстись у своїх суперечках, пошуках шляху і вектору.

Ми саме є прикладом блискучого виживання за найнесприятливіших умов і безкінечного відродження як фенікс із попелу. Ми є найбільшим у Європі народом, який створив власну державність після стількох століть її відсутності. Порівняймо українців з гірськими словаками чи лісовими естонцями. Невеликі консолідовані спільноти. А у нас це була б область за розмірами. А з огляду на розміри держави нас не повинні дивувати деякі регіональні розбіжності. Диво те, що з різних причин ця строката українська спільнота тримається купи, і сепаратизм у нас – дарунок від сусідів. І як в таких розмірах збереглась етнічність? Як українська ідентичність відродилась/утвердилася в таких соціальних масштабах, щоб 2014-го держава не рухнула? Ми все посипаємо голову попелом: як усе недосконало, не мислять усі однаково, суспільство сегментовано за переконаннями, за поколіннями, за регіонами, "великого стрибка" до загального щастя не відбувається...

А от з погляду історичних аналогій Україна становить собою унікальний приклад єдності за умов демократії, а не диктатури. Бо у нас, окрім держави є й суспільство. «Доба бездержавності» привчила українців бути у вічній опозиції до влади і виживати та зростати незалежно від її зусиль. Тому навіть найнедосконаліша українська держава неспроможна масштабно зіпсувати життя народу, оскільки це не вдалося ані Російській імперії, ані Радянському Союзу. Багато в чому сила, а не слабкість України – в її різноманітті: якщо Львів і Маріуполь живуть разом, попри все, що суспільство критикувало 25 років і відчуло за останні три, значить щось їх тримає. І цікава історія подальшої інтеграції та консолідації України буде повчальною для інших. Аналогів немає.